

ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ

Ιούλιος – Σεπτέμβριος 2001

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ
ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΩΝ
ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ
ΕΛΛΑΔΟΣ

NOSILEFTIKI Volume 40
Issue 3
July – September 2001

QUARTERLY PUBLICATION OF THE HELLENIC
NATIONAL GRADUATE NURSES ASSOCIATION

ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ

Τριμηνιαίο Περιοδικό του Εθνικού Συνδέσμου
Διπλωματούχων Νοσηλευτών Ελλάδος

Τόμος 40 • Τεύχος 3 • Ιούλιος – Σεπτέμβριος 2001

Περιεχόμενα

1. Οδηγίες για τους συγγραφείς	4
2. Άρθρο Σύνταξης.....	7
<i>A. Παπαδαντωνάκη</i>	
Γενικό Άρθρο	
1. Αρχές και διαστάσεις της σύγχρονης Νοσηλευτικής	8
<i>A. Χρ. Ραγιά</i>	
Ανασκοπήσεις	
1. Νοσηλευτική: μια «καινοφανής» προσέγγιση	14
<i>Δ. Σαπουντζή-Κρέπια</i>	
2. Προσέγγιση της κουλτούρας στον τομέα της Υγείας	22
<i>Σ. Ζυγά</i>	
3. Εισαγωγή του παιδιού στο νοσοκομείο – Ο ρόλος της οικογένειας στη φροντίδα του	27
<i>E. Ευαγγέλου</i>	
4. Προεχειρητική ανησυχία – άγχος: Ο ρόλος του νοσηλευτή	39
<i>E. Κοιρώτσιου, E. Αργυρούδης</i>	
5. Νοσηλευτική αντιμετώπιση της επιθετικότητας του ψυχικά ασθενούς	46
<i>A. Σταθάρου, A. Μπερκ</i>	
Επίκαιρα Θέματα	
1. Κοινωνική πολιτική και Υγεία (παρελθόν – παρόν – μέλλον)	53
<i>E. Λαχανά, E. Θεοδοσοπούλου</i>	
2. On-line ελληνικές πηγές πληροφόρησης στη Νοσηλευτική	62
<i>E. Τσαλαπατάνη</i>	
Ειδικό Θέμα	
1. Νοσηλευτική αντιμετώπιση της γυναίκας με καρκίνο του μαστού στη φάση της θεραπείας	65
<i>Θ. Κωνσταντινίδης, E. Τζαγκαράκη</i>	
Ερευνητικές Εργασίες	
1. Αξιολόγηση της ικανοποίησης παθολογικών και χειρουργικών ασθενών από τη νοσηλευτική φροντίδα σε γενικό νοσοκομείο	74
<i>A. Μερκούρης, A. Ουζουνίδου, Δ. Μουδερίδου, M. Ρουμπή, Π. Ζουγρής, Χρ. Λεμονίδου</i>	
2. Μόνιμη τραχειοστομία: αξιολόγηση εκπαίδευσης και αυτοφροντίδας	85
<i>A. Νέστωρ, Χρ. Μαρβάκη, Φ. Μπαμπάτσικου</i>	
3. Παράγοντες που παρακινούν επισκέπτες να παραμένουν κοντά σε νοσηλευόμενους συγγενείς τους	92
<i>Π. Μπέλλου-Μυλωνά, E. Κυριακίδου, Π. Ιορδάνου, Στ. Ανδρέα</i>	
4. Η στάση των φοιτητών έναντι της νηστείας και της διατροφής	99
<i>Φ. Μπαμπάτσικου, Χ. Κουτής, Π. Ιορδάνου, A. Νέστωρ, Π. Μουρίκη</i>	
5. Στοματική φροντίδα παιδιών με νεοπλασίες: αναγκαιότητα εκπαίδευσης νοσηλευτικού προσωπικού ογκολογικών κλινικών	105
<i>K. Πολυμέρη, B. Ζώνη, T. Ροϊνιώτη</i>	
Αναλυτικές οδηγίες για τους συγγραφείς.....	112

NOSILEFTIKI

Quarterly Publication of the Hellenic National
Graduate Nurses Association

Volume 40 • Issue 3 • July – September 2001

Contents

1. Instructions to authors	4
2. Editorial	7
<i>A. Papadantonaki</i>	
General Article	
1. Concepts and dimensions of contemporary Nursing	8
<i>A. Chr. Raya</i>	
Reviews	
1. Nursing: a «seemingly new» perspective	14
<i>D. Sapountzi-Krepia</i>	
2. Health services: a cultural approach	22
<i>S. Zygá</i>	
3. Children in hospital – Effects and the role of parents during their child's hospitalization	27
<i>H. Evagelou</i>	
4. Preoperative anxiety – stress: The role of a nurse	39
<i>E. Kotrotsiou, E. Argiroudis</i>	
5. Nursing confrontation the violence of the psychiatric patient	46
<i>A. Statharou, A. Berk</i>	
Annotations	
1. Social policy and Health (past – present – future)	53
<i>E. Lahana, E. Theodosopoulou</i>	
2. On-line greek information resources for Nursing	62
<i>I. Tsalapatani</i>	
Special Topic	
1. Nursing intervention during the therapeutic stage concerning women with breast cancer	65
<i>Th. Konstantinidis, E. Tzagaraki</i>	
Research Papers	
1. Assessment of medical and surgical patients' satisfaction with nursing care in a general hospital	74
<i>A. Merkouris, A. Ouzounidou, D. Moudieridou, M. Roumpi, P. Zougris, Chr. Lemonidou</i>	
2. Permanent tracheostomy: assessment education and selfcare	85
<i>A. Nestor, Chr. Marvaki, F. Babatsikou</i>	
3. Factors that force family members to visit and stay with their hospitalized relatives	92
<i>P. Bellou-Milona, E. Kyriakidou, P. Iordanou, St. Andrea</i>	
4. Students' attitudes regarding fasting and nutrition	99
<i>F. Babatsikou, Ch. Koutis, P. Iordanou, A. Nestor, P. Mouriki</i>	
5. Oral management of paediatric oncology patients: need to inform parents and oncology staff about the special oral care which is needed	105
<i>K. Polymeri, V. Zoi, T. Roinioti</i>	
Detailed instructions to authors.....	102

Νοσηλευτική 3, 62-64, 2001

On-line ελληνικές πηγές πληροφόρησης στη Νοσηλευτική

Ειρήνη Τσαλαπατάνη

Νοσηλεύτρια – Βιβλιοθηκονόμος
Π.Γ.Ν. «Ασκληπιείο» Βούλας

Τ.Ε.Ι. Αθηνών

Περίληψη. Γίνεται αναφορά σε βασικές ελληνικές ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης που αφορούν τους επιστήμονες στον χώρο της Υγείας (ΕΚΤ, MEDNET, ΙΑΤΡΟΝΕΤ, ΕΣΔΝΕ, ΜΕΘ και Νοσηλευτική). Εγινε προσπάθεια εστίασης στις ελληνικές ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης για τη Νοσηλευτική. Οι βάσεις που αναφέρονται αξιολογήθηκαν με βιβλιοθηκονομικά κριτήρια, π.χ. ενημερότητα της βάσης, αξιοπιστία, συνεργάτες, ταχύτητα και απόδοση κατά την αναζήτηση, μέγεθος και ποιότητα εγγραφών.

Λέξεις-κλειδιά:

νοσηλευτική, ίντερνετ, ηλεκτρονικά περιοδικά, ηλεκτρονικές σελίδες, επιστήμες πληροφόρησης.

Η βιβλιογραφία στην Ιατρική και Νοσηλευτική είναι ογκώδης. Στην Ελλάδα το 1836 εκδόθηκε το πρώτο ιατρικό περιοδικό, «Ο Ασκληπιός»¹. Στις αρχές του 20ού αιώνα κυκλοφορούσαν περίπου 25 βιοϊατρικά περιοδικά, ενώ σήμερα υπολογίζεται ότι φτάνουν τα 100. Από τα παραπάνω κατανοούμε πόσο μεγάλη είναι η δυσκολία για τους επιστήμονες ώστε να προσεγγίσουν, να ανακτήσουν, αλλά και να αποθηκεύσουν τις πληροφορίες που τυχόν χρειάζονται. Οι βάσεις δεδομένων έχουν δυνατότητα να αποθηκεύσουν τεράστιο κομμάτι της βιβλιογραφίας και να προσφέρουν ταχεία και αποδοτική αναζήτηση¹. Συχνά όμως υπάρχει προβληματική ενημέρωση για την ύπαρξη και πολύ περισσότερο για τον τρόπο χρήσης αυτών των ηλεκτρονικών πηγών ενημέρωσης.

Το παρόν άρθρο παρουσιάζει αδρά και αξιολογεί περιληπτικά μερικές ελληνικές ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης για επιστήμονες στον χώρο της Υγείας. Επισημαίνουμε ότι από την αρχή θέσαμε τον όρο να μην αναφερθούμε στο συγκεκριμένο άρθρο σε διεθνείς βάσεις πληροφόρησης, αλλά αυτό να αποτελέσει

Nosileftiki 3, 62-64, 2001

On-line greek information resources for Nursing

Irimi Tsalapatani

RN – Librarian
D.G.H. «Asklipiio» Voulas

TEI of Athens

Abstract. Here is being a reference to basic greek electronic information resources, which refer to the scientists in the health field (EKT, MEDNET, IATRONET, ESDNE, ICUs and Nursing Web Journal). There has been an attempt to focus on the greek databases for nursing. These databases have been evaluated with librarianship criteria, for example the readiness of retrieval, the updating of the records, the credibility, the size and the quality of the records.

Key words:

nursing, internet, e-journal, e-pages, information science.

αντικείμενο διερεύνησης για κάποια άλλη εργασία.

Οι βάσεις πληροφοριών αξιολογήθηκαν με βάση:

- μέγεθος και ποιότητα εγγραφών
- ταχύτητα και απόδοση κατά την αναζήτηση
- ενημερότητα
- αξιοπιστία.

Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (Ε.Κ.Τ.) www.ekt.gr

Το Ε.Κ.Τ. υπάγεται στο Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών (Ε.Ι.Ε.).

Μέσω των ιστοσελίδων δίνεται δυνατότητα πρόσβασης²:

1. Σε βάσεις δεδομένων, ελληνικές και διεθνείς

Στο σημείο αυτό αξίζει να υπογραμμίσουμε τη δυνατότητα αναζήτησης από τη Βάση Ιατρικής Βιβλιογραφίας «Ίπποκράτης» (Β.Ι.Β.Ι.)^{3,4}. Βέβαια, η βάση είναι βιβλιογραφική, άρα δεν δίνει τη δυνατότητα πρόσβασης σε ολόκληρο το κείμενο που μας ενδιαφέρει, παρά μόνο στα βιβλιογραφικά δεδομένα (ονόματα συγγραφέων, τίτλος, περίληψη) των επιστημονικών άρθρων

που δημοσιεύονται σε ελληνικά βιοϊατρικά περιοδικά. Η Β.Ι.Β.Ι. είναι δίγλωσση βάση (ελληνικά και αγγλικά) και αντλεί τα άρθρα από 50 βιοϊατρικά περιοδικά (ιατρικά, οδοντιατρικά, κτηνιατρικά, κοινωνικοϊατρικά) της Ελλάδας και της Κύπρου. Η χρονική περίοδος που καλύπτει η βάση είναι από 1980 ως σήμερα και το μέγεθος του αρχείου ανέρχεται στις 12.000 εγγραφές. Η δε ενημερότητα είναι συνεχής.

Το Ε.Κ.Τ. δίνει τη δυνατότητα στον ενδιαφερόμενο –όχι όμως δωρεάν– να παραγγείλει ηλεκτρονικά το/τα άρθρο/α ή να ζητήσει από το προσωπικό του Ιδρύματος να κάνει βιβλιογραφική αναζήτηση συμπληρώνοντας μια φόρμα.

2. Σε ηλεκτρονικά περιοδικά (e-journal)⁵

Η υπηρεσία του Ε.Κ.Τ. που αφορά στα ηλεκτρονικά περιοδικά προσφέρεται δωρεάν. Για να βρεθεί κανείς στην ιστοσελίδα που αφορά στα ηλεκτρονικά περιοδικά, οφείλει να ακολουθήσει τα εξής πέντε βήματα:

– Από την 1η σελίδα επιλέγουμε «Ψηφιακή Βιβλιοθήκη».

- Ηλεκτρονικά Περιοδικά.
- Ηλεκτρονικά Περιοδικά στο Διαδίκτυο.
- Πρόσβαση: Αλφαβητικά ή Θεματικά.
- Ηλεκτρονικά Περιοδικά στο Διαδίκτυο Θεματικά (επιλέγουμε «Ιατρική»): free ή free trial (για περιορισμένο χρονικό διάστημα ελεύθερη πρόσβαση).

Για παράδειγμα:

British Medical Journal (free): δίνει ελεύθερη πρόσβαση σε ολόκληρο το κείμενο του άρθρου.

Academic Emergency Medicine (free-trial): δίνει πρόσβαση στην περίληψη (abstract).

3. Σε ελληνικές διδακτορικές διατριβές (HEDI)

Η HEDI αποτελεί το εθνικό αρχείο των διδακτορικών διατριβών, δεν αφορά μόνο στις επιστήμες Υγείας, αλλά μπορεί κανείς να βρει χρήσιμες πληροφορίες για το θέμα που ερευνά. Η χρονική περίοδος που καλύπτει είναι από το 1986 ως σήμερα και περιλαμβάνει 6.200 εγγραφές.

4. Στον συλλογικό κατάλογο περιοδικών των ελληνικών επιστημονικών βιβλιοθηκών

MEDNET www.mednet.gr

Η MedNet HELLAS⁶ είναι μια δραστηριότητα της Ιατρικής Εταιρείας Αθηνών.

Δίνει πρόσβαση:

- Στο ΙΑΤΡΟΤΕΚ⁶ (το Κέντρο της Ελληνικής Ιατρι-

κής Πληροφόρησης, Ορολογίας και Τεκμηρίωσης), με on-line αναζήτηση στην ελληνική βιβλιογραφία.

Το ΙΑΤΡΟΤΕΚ έχει αναπτύξει σπουδαία δραστηριότητα οργανώνοντας από το 1980 ως σήμερα προγράμματα όπως τη μετάφραση του Θεματικού Ιατρικού Κεφαλαιοκαταλόγου (Medical Subject Heading) της National Library of Medicine των Η.Π.Α. και τη δημιουργία του «Ελληνικού Medline», δηλαδή του «ΙΠΠΟΚΡΑΤΗ».

– On-line φαρμακευτικός οδηγός (ευρετήριο δραστικών ουσιών, ευρετήριο εμπορικών ονομάτων, ευρετήριο φαρμακευτικών εταιρειών).

Πληροφορεί⁸ για:

– Ελληνικά νοσηλευτικά ιδρύματα, ιατρούς, ιατρικές εταιρείες.

– Συνέδρια.

Δημοσιεύει:

– Επιστημονικές εργασίες και άρθρα.

Η μηχανή αναζήτησης που έχει είναι αρκετά καλή.

ΙΑΤΡΟΝΕΤ www.iatronet.gr

Το ΙΑΤΡΟnet⁹ είναι ένα δίκτυο πληροφοριών ιατρικού περιεχομένου, είναι μια ελληνική on-line υπηρεσία του internet.

Δίνει τη δυνατότητα πρόσβασης σε τράπεζες πληροφοριών, βάσεις ιατρικών δεδομένων και συνδέσεις με άλλα ιατρικά sites.

Δίνει πληροφορίες για ιατρούς, νοσηλευτικά ιδρύματα, ιατρικές εταιρείες της Ελλάδας και του εξωτερικού. Μέσω των σελίδων του δημοσιεύονται άρθρα επιστημονικού αλλά και γενικότερου ενδιαφέροντος.

Η μηχανή αναζήτησής του είναι προβληματική γιατί στην ανάκτηση πληροφοριών δίνει «σκουπίδια».

Εθνικός Σύνδεσμος Διπλωματούχων Νοσηλευτών (Ε.Σ.Δ.Ν.Ε.)¹⁰ www.esdne.gr

Η ιστοσελίδα εκπροσωπεί στο internet τον επιστημονικό φορέα των νοσηλευτών/τριών στην Ελλάδα.

Δίνει πρόσβαση:

– Στα περιεχόμενα και περιλήψεις των περιοδικών εκδόσεων «Νοσηλευτικού Δελτίου» και «Νοσηλευτικής».

Πληροφορεί:

– Για νοσηλευτικά συνέδρια, ημερίδες, σεμινάρια και κύκλους μαθημάτων.

Η ιστοσελίδα της Ε.Σ.Δ.Ν.Ε. δεν έχει μηχανή βιβλιογραφικής αναζήτησης τρέχουσας ή αναδρομικής και η ενημερότητα δεν είναι συνεχής.

Μ.Ε.Θ. και Νοσηλευτική www.nursing.gr¹¹

Πρόκειται για το πρώτο ελληνικό ηλεκτρονικό περιοδικό (e-journal) στο διαδίκτυο, το οποίο προσανατο-

λίζεται στον χώρο των Μονάδων Εντατικής Θεραπείας και εκδίδεται αποκλειστικά με ηλεκτρονική μορφή¹².

Μέσα από την ιστοσελίδα του το περιοδικό δίνει πρόσβαση:

- MEDLINE
- CINAHL
- HEALTH WORLD.

Το περιοδικό «Μ.Ε.Θ. και ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ» δημοσίευσε πέντε τεύχη στην ελληνική γλώσσα και από τον Ιούλιο του 2001 τα άρθρα του αναρτώνται μόνο στην αγγλική γλώσσα¹³.

Το περιοδικό διαθέτει μηχανή αναζήτησης για αγγλόφωνους χρήστες.

Πανεπιστήμιο Αθηνών – Νοσηλευτική Σχολή

www.nurs.uoa.gr¹⁴

Πρόκειται για την ιστοσελίδα του τμήματος της Νοσηλευτικής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Η σελίδα αποτελεί βάση πληροφόρησης κυρίως για τους φοιτητές.

Μέσω των links δίνει πρόσβαση:

- MEDLINE
- ΕΣΔΝΕ
- Σε νοσηλευτικά sites
- Σε ιστοσελίδες άλλων πανεπιστημίων.

HEALINK^{15,16}

Δεν πρόκειται για νοσηλευτική ή ιατρική βάση, είναι απλώς βάση ηλεκτρονικών περιοδικών που προ-

σφέρονται δωρεάν από τους εκδότες τους μόνο για τα μέλη του δικτύου ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών. Η πρόσβαση προσφέρεται μέσω κάποιων ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών που μετέχουν στην κοινοπραξία. Τα περιοδικά δεν είναι αμιγώς βιοϊατρικά, αλλά προέρχονται από όλες τις επιστημονικές κατευθύνσεις που εκδίδουν οι συγκεκριμένοι εκδοτικοί οίκοι που προσφέρουν την πρόσβαση. Περιλαμβάνονται πολλά από τα πιο γνωστά, π.χ. New England.

Η βιβλιογραφική αναζήτηση και απόκτηση του πλήρους κειμένου είναι δυνατή μόνο από την ίδια τη βιβλιοθήκη. Μερικές από τις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες που μετέχουν στην κοινοπραξία είναι:

Πάντειο Πανεπιστήμιο www.panteion.gr

Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο www.unta.gr

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης www.auth.gr

Πανεπιστήμιο Κρήτης www.uch.gr

Στη συνέχεια παρατίθενται οι διευθύνσεις στο internet, χωρίς ωστόσο να παρουσιάζονται ή να αξιολογούνται, μερικών ελληνικών «Πυλών» (portals)¹⁷ για την Υγεία.

www.care.gr

www.health.in.gr

www.iatriki.gr

www.iboom.health.gr

www.medicine.gr

www.vita-online.gr

Βιβλιογραφία

1. Τοράκη Κ. Πηγές πληροφόρησης στις εφαρμοσμένες επιστήμες. Ειδική βιβλιογραφία και άλλες πηγές πληροφόρησης στις εφαρμοσμένες επιστήμες. Αθήνα, 1994.
2. http://www.ekt.gr/ekt_sitemap.htm (15/3/2001)
3. Στεφάνου Κ. Ιπποκράτης: Τράπεζα Ελληνικής Ιατρικής Βιβλιογραφίας. Ιατρική-Ιατροβιβλιογραφία, 1987, 52 (41): 111-114.
4. Σταθοπούλου Μ. Επίσημη παρουσίαση της Βάσης Βιβλιογραφίας «Ιπποκράτης» (Β.Ι.Β.Ι.) και του Αγγλοελληνικού Λεξιλογίου Βιοϊατρικών Ορων. Ιατρική-Ιατροβιβλιογραφία 1991, 59 (62): 69.
5. http://www.ekt.gr/info-serv/diglib/ejournals/links/med_a-h.htm (10/6/2001).
6. Ζηρογιάννης Π, Σταυροπούλου-Γκιόκα Α. MedNet HELLAS. Αρχεία Ελληνικής Ιατρικής, 1995, 12: 321-322.
7. Γερμενής ΑΕ. Εισήγηση στην τιμητική εκδήλωση για τους πρωτεργάτες του ΙΑΤΡΟΤΕΚ. Ιατρική 1999, 75: 171-173.
8. <http://www.mednet.gr/map.htm> (26/2/2000).
9. <http://www.iatronet.gr/Search/sitemap.htm> (10/6/2001).
10. <http://www.esdne.gr/WhoGR.htm> (4/6/2001).
11. <http://www.nursing.gr/greek.html> (18/7/2001).
12. Καλοφουσούδης Ι, Τσιριντάνη Μ, Μπινιώρης Σ. Ανάπτυξη και ανάρτηση επιστημονικού νοσηλευτικού περιοδικού στο διαδίκτυο. Νοσηλευτική 2000, 4: 354-358.
13. <http://www.nursing.gr/periexomena.html> (18/7/2001).
14. <http://www.nurs.uoa.gr/contents2.htm> (18/7/2001).
15. Δέρβου Κ, Κορφιάτη Μ, Τζεδάκη Σ, Φράγκου-Μπάτσιου Α. Η εφαρμογή της μεθόδου CONPECTUS σε συλλογές επιστημονικών περιοδικών: Η ελληνική περίπτωση. Σύγχρονη Βιβλιοθήκη 2000, 1 (1): 27-32.
16. Φράγκου-Μπάτσιου Α. Ηλεκτρονικά περιοδικά, Επιστημονική κοινότητα και Βιβλιοθήκες: προσβλέποντας στο μέλλον. Σύγχρονη Βιβλιοθήκη, 2000, 1 (1): 24-26.
17. <http://www.ekt.gr/links/vortals-gr.htm> (12/3/2001).

Υποβλήθηκε για δημοσίευση 12/6/2001